

La renovació de la narrativa europea: herència i petjades de Boccaccio a la Corona d'Aragó

The renewal of European fiction: Boccaccio's inheritance and footprints in the Crown of Aragon

ROXANA RECIO

RoxanaRecio@creighton.edu

Creighton University

L'evolució que es produeix en la narrativa del segle XIV a Europa es basa en la renovació de l'estil de Boccaccio. Boccaccio canvia les estructures existents per una altra que, entre altres aspectes, permet la participació activa del lector. Des de la seua primera obra, *Filocolo*, Boccaccio presenta un marc narratiu diferent a l'existent i que serveix per renovar les possibilitats de la ficció. Aquestes possibilitats arriben al seu punt culminant en el món que trobem al *Decameró*. La seua capacitat per presentar personatges amb vida pròpia que arriben embolicats en una xarxa concatenada a través de diferents elements és una cosa nova i, a més, única. Entre els elements narratius més destacables es poden esmentar els següents: utilització de personatges històrics i ficticis, històries que es complementen relacionant-se entre si, introducció de cançons que serveixen per fer créixer la idea de la història que se'ns explica, introducció de l'autor dins la ficció, explicacions de diferents índoles com a part de la mateixa obra -relacionades amb l'estil o amb la ideologia-, la denúncia social a través de la ironia i de l'eròtic. En termes generals, Boccaccio és la novel·la moderna europea.

En aquest monogràfic ens hem centrat en la producció a la qual l'autor italià va donar origen a la Corona d'Aragó. En llengua catalana hi trobem obres amb clara influència de Boccaccio, a més de recreacions i traduccions que mereixen atenció. Per exemple, Maribel Capmany, se centra, al seu treball «La llegenda del *cor menjat* a Boccaccio i la seva repercussió en la literatura catalana», en l'estudi de les diferents estratègies que utilitza un traductor per arribar al seu lector. Partint de la dependència respecte del *Decameró* i utilitzant bàsicament la traducció catalana de 1429, s'analitzen altres traduccions, que en són quatre, comptant com a fonament amb l'esmentada de 1429 i prenent com a punt de partida aquesta llegenda del *cor menjat*. Per la seua part, Cesáreo Calvo, a «*Curial e Güelfa* i Boccaccio: influències lingüístiques», l'autor es fixa en la presència dels recursos lingüístics de Boccaccio al *Curial* i du a terme una aproximació lingüística a l'obra catalana en funció del *Decameró*. L'autor parteix de la base que hi ha nombrosos elements que demostren el deute de l'anònim català amb l'obra italiana i, així, s'estudien acuradament les dues vies que l'autor de

L'article considera fonamentals per unir els dos textos: 1) els models literaris que se segueixen en *Curial* i 2) les relacions de l'autor anònim amb la Itàlia de l'època i l'ambient cultural. No dubta que l'autor anònim català conegués l'obra no només de Dant, Petrarca o Boccaccio, sinó d'altres autors com Guido delle Colonne. Lola Esteva, a part d'oferir una visió global de la literatura catalana del moment, que és fonamental, en el seu estudi «Sobre la fortuna de Boccaccio en la tradición peninsular. Las primeras traducciones catalanas y la incorporación de la misoginia en Cataluña», ajuda a entendre l'acostament a la narrativa per part dels intel·lectuals a la Corona d'Aragó i ho fa a través de la productivitat literària en aquell moment. Se centra en el tema de la misogínia en el món català i estudia la figura de Boccaccio, però no solament al *Decameró*, sinó també i, com és lògic, en la *Fiammetta*. Fa una meticulosa anàlisi de les obres en italià i en català i, encara, no es pot passar per alt l'estudi detallat entre *Lo Somni* i el *Corbaccio* per veure els paral·lelismes amb el món castellà, que és fonamental. Sònia Gros estudia a «Sobre la presència de Boccaccio al *Curial e Güelfa*: la novella X.8», l'estreta relació que hi ha entre la novel·la X.8 del *Decameró* i el *Curial*, a la qual es considera una novel·la cavalleresca. S'assenyala la importància de Boccaccio i en particular la del *Decameró* per destacar la influència d'aquesta obra sobre l'autor anònim català. Es demostra la presència de la novel·la X.8 del *Decameró* en la traducció catalana i el nou context narratiu que l'autor del *Curial* arriba a aconseguir amb diferents mitjans. S'arriba a la conclusió que el *Curial* té una estreta relació amb el *Decameró* i amb la traducció catalana de 1429.

Per la seua banda, Miquel Marco, a «Les cartes-marc de la *Història de Valter e Griselda* de Bernat Metge i les del *Griseldis* de Petrarca», aconsegueix posar al corrent al lector de la gran difusió que va tenir la *Història de Valter i Griselda*. L'autor fa un recorregut ampli que el porta a donar una visió clara sobre aquest tema. Aquest recorregut entronca amb la resta del treball d'una manera perfecta i té tot el sentit que pot tenir la base per arribar a un argument determinat, cosa que s'aconsegueix plenament. Seguidament, i tenint com a base aquest primer pas, l'autor desenvolupa un estudi sobre la crítica, molt ben elaborat, que li permet endinsar-se en la datació del text i aconsegueix explicar per què Metge omet el nom de Boccaccio quan tradueix el text. Un altre aspecte també destacable és l'estudi de les epístoles i l'anàlisi que es fa d'elles, que porta a l'explicació de l'actitud submissa i única de Griselda. És un treball elaborat, pensat, on s'ha triat la bibliografia amb cura, i resulta una aportació als estudis no ja de Boccaccio o la difusió d'aquest a la Corona d'Aragó, sinó també del mateix Petrarca. Per la seua banda, al treball «Autor y lector en la traducción catalana del *Decamerón* de Boccaccio: análisis de una asimilación», Roxana Recio, recolzant-se en la traducció catalana del *Decameró* de 1429, presenta les particularitats de la narrativa de Boccaccio, especialment la relació entre el lector i l'autor i, sense deixar de banda aspectes de traducció d'aquell moment, emfatitza el valor d'aquesta traducció, de vegades considerada una simple adaptació. Presenta el trasllat com la d'un document propi ja de la assimilació, en aquesta part de la Península Ibèrica, l'Humanisme italià. Recio considera que el text català, traducció, és també una mostra de com es van entendre les idees narratives de l'autor italià i com molts dels que es consideren defectes en el trasllat català, responen a estratègies narratives en funció d'un determinat públic i una determinada cultura. Amb això, apunta Recio, es

pot observar l'estreta relació intel·lectual entre l'autor-autors catalans, i el nou estil de Boccaccio. Es tracta, en definitiva, de traductors interessats en la creació, en la recerca de la bellesa. No s'ha de veure com una simple traducció. Finalment, Abby Walls, en el seu treball «Writing the Antithesis of Maria of Aragó: Álvaro de Lluna's Rendering of Giovanni Boccaccio's *De claris mulieribus*», ofereix, des d'un context històric, la importància del *De claris mulieribus* de Boccaccio. Es val d'una sèrie de textos per deixar en clar la influència que l'autor italià va arribar a tenir en la societat i en la percepció de les dones.

La finalitat d'aquests estudis no és cap altra que la de ser un incentiu per a nous treballs i donar a conèixer diferents punts de vista que, potser, no han estat detalladament analitzats fins ara. Per altra banda, si aquestes aportacions aprofiten d'al·licient per a futures investigacions, la nostra tasca es veurà positivament completada.